

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΝ ΠΥΡΗΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ ΚΑΙ Η ΕΛΛΑΣ

Υπό τοῦ κ. ΘΕΟΔ. Γ. ΚΟΥΓΙΟΥΜΤΖΕΛΗ

Ἐκτάκτου Καθηγητοῦ τῆς Ἀνωτέρας Φυσικῆς
εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν

Πρωτοβουλία τῆς Οὐνέσκο καὶ κατὰ πρότασιν ἀμερικανῶν ἐπιστημόνων ἐγένοντο συσκέψεις διὰ τὰ τεθοῦν αἱ βάσεις μιᾶς εὐρωπαϊκῆς συνεργασίας διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν πυρηνικῶν ἐρευνῶν. Αἱ ἐρευναι αὗται, ὡς ἐκ τῆς φύσεώς των, ἀπαιτοῦν πολυδαπάνους ἐγκαταστάσεις καὶ ἐπιβαρύνουν σχετικῶς πολὺ τὸν προϋπολογισμὸν ἐνὸς καὶ μόνου κράτους. Ὡς ἐκ τούτου ἡ Εὐρώπη—ἐξαιρουμένης τῆς Ἀγγλίας—ποτὲ δὲν θὰ ἠμποροῦσε, παρὰ τοὺς παγκοσμίου φήμης ἐπιστήμονάς της, νὰ πλησιάσῃ κἄν τὴν Ἀμερικὴν καὶ αἱ πυρηνικαὶ ἐρευναι θὰ περιωρίζοντο ἀναγκαστικῶς εἰς διατάξεις μικρᾶς ἐνεργείας ἢ εἰς μόνην τὴν κοσμικὴν ἀκτινοβολίαν, μὲ τὸ τυχαῖον τῆς κατανομῆς της. Ἡ κοινὴ ὁμῶς συμβολὴ διὰ τὴν ἴδρυσιν ἐνὸς Εὐρωπαϊκοῦ Ἐργαστηρίου μὲ δύο ἐπιταχυντικὰς μηχανάς, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ μία θὰ ὑπερβῇ κατὰ ἐνέργειαν πᾶσαν σήμερον λειτουργοῦσαν ἢ κατασκευαζομένην διάταξιν, ἦτο δυνατὴ, καὶ αὐτὸ συνετελέσθη χάρις εἰς τὴν ὄθησιν τῆς UNESCO καὶ εἰδικώτερον τοῦ διευθυντοῦ της ἐπὶ τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν γάλλου καθηγητοῦ κ. Auger.

Ἡ ἴδρυσις ἐνὸς πυρηνικοῦ Ἐργαστηρίου μὲ προσωπικὸν ἐξ ὄλων τῶν μετεχόντων τοῦ ὀργανισμοῦ κρατῶν, ὁ συγχρωτισμὸς τῶν ἐπιστημόνων τῆς Εὐρώπης, ἡ φιλοξενία ἀμερικανῶν εἰδικῶν εἰς τὸ μικρὸ «ἀτομικὸ χωριό», θὰ ἔφερε μεγίστην ὠφέλειαν, τόσον ἀπὸ ἐπιστημονικῆς ἀπόψεως ὅσον καὶ ἀπὸ διεθνoῦς πολιτικῆς πλευρᾶς. Τοῦτο εἶναι ἰδιαιτέρως ὠφέλιμον διὰ τὰ μικρὰ κράτη, ὅπως ἡ Ἑλλάς, τῆς ὁποίας οἱ ἐπιστήμονες θὰ συνεργάζωνται ἴσοι πρὸς ἴσους, μὲ ἐρευνητὰς ἄλλων, ἐπιστημονικῶς προηγμένων, χωρῶν. Ἡ σύσφιξις φιλικῶν δεσμῶν μεταξὺ τῶν ἐπιστημόνων ποὺ ἐργάζονται ἐπὶ τοῦ κλάδου αὐτοῦ τῆς Φυσικῆς, μὲ τὸ εὐρύτατον μέλλον τῶν ἐνεργειακῶν ἐφαρμογῶν του, θὰ συνέβαλεν εἰς τὴν δημιουργίαν ἐνὸς ἀνωτέρου εὐρωπαϊκοῦ ὁμοσπονδιακοῦ πολιτισμοῦ.

Πράγματι, μετὰ τὴν εὐρωπαϊκὴν συνεργασίαν ἐπὶ τῆς ἀμύνης καὶ τὴν συνεργασίαν τῶν κοινοβουλευτικῶν ὁμάδων τοῦ Στρασβούργου, ἡ νέα αὐτὴ συνεργασία ἐπὶ πεδίου ποὺ ἔχει σχέσιν καὶ μὲ ζητήματα τόσον οἰκονομικὰ ὅσον καὶ πολιτικὰ ἐκάστης χώρας, εἶναι νέα ἐκδήλωσις τῆς συνεργαζομένης διὰ τὸ κοινὸν καλὸν ἐλευθέρας Εὐρώπης. Ἡ πρώτη σύσκεψις ἐγένετο ἐν Παρισίοις κατὰ Δεκέμβριον 1951 (Ἀντιπρόσωποι τῆς Ἑλλάδος οἱ κ.κ. Δ. Χόνδρος καὶ Ν. Ἐμπειρικός), ἡ δὲ δευτέρα ἐν Γενεύῃ (Ἀντιπρόσωπος κ. Χόνδρος) ὅπου καὶ ὑπεγράφη τὸ πρακτικὸν τῆς ἰδρύσεως τοῦ Συμβουλίου.

Ἡ Ἑλλάς ὑπέγραψεν μὲ τὴν ἐπιφύλαξιν τῆς κυρώσεως ὑπὸ τῆς Βουλῆς. Σημειωτέον, ὅτι οἱ Γιουγκοσλάβοι ἀντιπρόσωποι ὑπέγραψαν ἄνευ οἰασθήποτε ἐπιφυλάξεως καὶ ἀνέλαβον οἰκονομικὴν ἐπιβάρυνσιν πολὺ ἀνωτέραν τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ κλπ. τῆς χώρας των προβλεπομένης (βλ. κατωτέρω πῖνακα).

Ἰδρυθέντος τοῦ Συμβουλίου καὶ κατόπιν ἐπαρκῶν ὀριστικῶν κυρώσεων ὑπὸ τῶν μετεχόντων κρατῶν, συνῆλθε τοῦτο εἰς πρώτην σύνοδον τὸν Μάιον τοῦ 1952

(Παρίσιοι) και εις δευτέραν σύνοδον τὸν Ἰούνιον τοῦ 1952 (Κοπεγχάγη). Συγκροτηθὲν εἰς σῶμα ἐξέλεξεν α) πρόεδρον τὸν Ἑλβετὸν καθηγητὴν Scherrer, β) ἀντιπροέδρους τὸν γερμανὸν καθηγητὴν (δραβ. Νόμπελ) Heisenberg καὶ τὸν πρόεδρον τῆς Γαλλικῆς Ἐπιτροπῆς Ἀτομικῆς Ἐνεργείας καθηγητὴν Perrin, γ) γεν. γραμματεῖα τὸν Ἰταλὸν καθηγητὴν Amaldi καὶ δ) τέσσαρας ἀρχηγοὺς ὁμάδων ἐργασίας τοὺς κάτωθι :

1) Τὸν δανὸν καθηγητὴν (βραβεῖον Νόμπελ) Bohr διὰ τὴν ὁμάδα τῆς θεωρητικῆς ἐρεύνης καὶ τῆς Ἐπιστημονικῆς συνεργασίας μεταξὺ τῶν ἐπιστημόνων καὶ τῶν Ἐργαστηρίων Φυσικῆς ὄλων τῶν μετεχόντων τοῦ Συμβουλίου κρατῶν. Εἰς τὴν ὁμάδα αὐτὴν, καὶ διὰ τὸ διάστημα τοῦ πρώτου σταδίου ἐργασιῶν τοῦ Συμβουλίου (Μάιος 1952—Σεπτέμβριος 1953), ἐδόθη πίστωσις 35 000 Δολ. Πρῶτον ἔθιμα τῆς ὑπῆρξεν ἡ ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου ἀνατεθεῖσα εἰς τὸν Μπόρ ὀργάνωσις τῆς Συντηγαστικῆς ἐργασίας τῆς Κοπεγχάγης. Σκοπὸς αὐτῆς ἦτο «νᾱ προκληθοῦν ἐπαφαί μεταξὺ τῶν εὐρωπαϊκῶν πυρηνικῶν φυσικῶν καὶ εἰδικώτερον ἀπὸ ὁμιλίας, ἀνακοινώσεις καὶ συζητήσεις ἐπὶ τῶν φλεγόντων ζητημάτων τῆς πυρηνικῆς φυσικῆς νᾱ προκύψουν ὠφέλιμα συμπεράσματα διὰ τὴν πληρεστέραν κατατόπισιν τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου». Τὰ συμπεράσματα αὐτὰ συνώψισεν ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου ὁ ἀντιπρόεδρος τοῦ Χάιζενμπεργκ.

2) Τὸν ὀλλανδὸν καθηγητὴν Bakker διὰ τὴν ὁμάδα—φυσικῶν καὶ μηχανικῶν—μελέτης καὶ σχεδίων ἐνὸς κυκλικοῦ ἐπιταχυντοῦ πρωτονίων ἐνεργείας 600 ἑκατομ. ἠλεκτρονικῶν βόλτ. Πίστωσις 55 000 Δολ.

3) Τὸν νορβηγὸν καθηγητὴν Dahl διὰ τὴν ὁμάδα μελέτης καὶ σχεδίων ἐνὸς γιγαντιαίου ἐπιταχυντοῦ (τύπου cosmotron) ἐνεργείας ἄνω τῶν 10 δισεκατομ. ἠλεκτρονικῶν βόλτ. Πίστωσις 47 000 Δολ.

4) Τὸν δισυθυνητὴν τῶν ἐγκαταστάσεων τῆς Γαλλικῆς Ἐπιτροπῆς Ἀτομικῆς Ἐνεργείας καθηγητὴν Kowarski διὰ τὴν ὁμάδα μελετῶν καὶ σχεδίων τοῦ ἰδρυθεσομένου Ἐργαστηρίου, τοῦ ὁποίου ὁ τόπος ἀκόμη δὲν ὄρισθη. Ἡ Ἑλλάς ἤδη ἐδήλωσεν ὅτι δὲν ἠμπορεῖ νὰ θέσῃ σχετικὴν ὑποψηφισίτητα καὶ ἀναμένονται εἰς τὴν γραμματεσίαν τοῦ Συμβουλίου αἱ ἀπαντήσεις ὄλων τῶν κρατῶν διὰ νὰ συζητηθῇ τελικῶς ἡ πλεονεκτικώτερα θέσις.

5) Τέλος, ὄρισθη τὸ ἀνώτερον προσωπικὸν τῶν ὁμάδων καὶ τοῦ Συμβουλίου καθὼς καὶ ἡ πίστωσις τῆς Γραμματείας εἰς 27 000 Δολ.

Ἡ Ἑλλάς, δυστυχῶς, ἀπουσίασεν παντελῶς ἐκ τῆς πρώτης συνόδου καὶ κατὰ τὴν δευτέραν παρεχωρήθη θέσις παρατηρητοῦ εἰς τὸν ἐν τῇ συνδιασκέψει ἐκπρόσωπόν τῆς, ἐφ' ὅσον οἱ ἐπίσημοι ἀντιπρόσωποι καὶ πάλιν ἀπουσίασαν, προφανῶς λόγῳ οικονομικῶν. Ὁ πῖναξ τῆς ἐπομένης σελίδος παρουσιάζει τὰς χρηματικὰς καὶ ἐπιστημονικὰς συμβολὰς τῶν 11 Κρατῶν καὶ εἶναι ἀπαγορευτικὸς διὰ τὴν χώραν μας.

Μὲ τὴν πιθανὴν συμμετοχὴν τῆς Ἀγγλίας (ἡ ὁποία ἔθεσεν μίαν τῶν ἐπιταχυντικῶν τῆς διατάξεως εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Συμβουλίου μέχρις ὅτου κατασκευασθῇ ἡ εὐρωπαϊκὴ) τὰ ποσοστὰ τῶν μελλοντικῶν ἐξόδων ἀπὸ τοῦ Σ(β)ρίου 1953, θὰ ἦ εὐρωπαϊκῶν χωρῶν ὅπως, ἡ Πορτογαλία, ἡ Τουρκία, ἡ Ἀυστρία καὶ ἡ Φινλανδία, ἐφ' ὅσον θὰ εἶναι καὶ μέλη τῆς «Οὐνέσκο» ἤτοι τοῦ πνευματικοῦ ὀργανισμοῦ τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν. Τὸ ὄλον ἐργαστήριον θὰ κοστίσῃ, μὲ τὰς ἐπιταχυντικὰς

Συμμετοχή κατά Χώρας εἰς τὸ ἐργαστήριον πυρηνικῶν ἐρευνῶν τῆς Εὐρώπης

Κράτος	Πρώτη εἰσφορά	Κοπεγγάγη Μέλη Συνδιασκ.	Κοπεγγάγη Μέλη καὶ advisers Συμβουλ.	Ποσοστὰ Μελλοντικῶν ἐξόδων
Γαλλία	73 000 Δολ.	10	4	28 % περίπου
Γερμανία	35 000 >	9	3	21 > >
Ἰταλία	25 000 >	5	2	13 > >
Βέλγιον	20 000 >	3	2	7,5 > >
Ἑλβετία	16 000 >	8	3	7,5 > >
Σουηδία	11 000 >	8	4	6 > >
Ὀλλανδία	10 000 >	6	2	6 > >
Γιουγκοσλαβία	10 000 >	3	3	4 > >
Δανία	8 000 >	10	4	3,5 > >
Νορβηγία	5 000 >	9	3	3,5 > >
Ἑλλάς	2 000 >	1	—	ἄγνωστον

του μηχανάς, περίπου 25 ἑκατομ. Δολ. Ὡς κτίριον μὲ πρώτην λειτουργοῦσαν τὴν διαταξιν τῶν 600 ἑκατομ. ἠλεκτρονικῶν βόλτ, θὰ τελειώσῃ ἐντὸς 4ετίας. Ἡ κατασκευὴ τοῦ κοσμοτροῦ, τοῦ ὁποῦο παρόμοιον δὲν ὑφίσταται πουθενὰ ἀλλὰ οὔτε καὶ προβλέπεται ἐντὸς τῆς προσεχοῦς δεκαετίας νὰ κατασκευασθῇ, θὰ τερματισθῇ ἐντὸς ὀκταετίας.

Τὴν σύμβασιν τῆς ἰδρύσεως τοῦ ἐργαστηρίου, τὴν ἀνάληψιν τῶν ποσοστῶν ἐξόδων κατασκευῆς καὶ συντηρήσεως του θὰ υπογράψουν οἱ ἀρμοδίιοι ὑπουργοὶ τῶν κρατῶν συνεργόμενοι εἰς σύσκεψιν ὀργανουμένην ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τὸν προσεχῆ Μάιον, πιθανῶς εἰς Παρισίους ἢ Γενεύην. Ἐκτὸς τούτου, ὅπως προβλέπεται καὶ ἀπὸ τὸν τίτλον τοῦ Συμβουλίου, ὑφίσταται ἡ δυνατότης καὶ ἄλλων τρόπων συνεργασίας ἐπὶ πυρηνικῶν ἐρευνῶν. Ἡ κυριώτερα εἶναι, κατὰ τοὺς Δανούς καὶ Γιουγκοσλάβους, ἡ ἐνοπολίσεις καὶ τυποποιήσεις τῶν μεθόδων ἐρεύνης τῶν διαφόρων ἐργαστηρίων, ἡ ὑποστήριξις ἀποστολῶν μελέτης τῆς κοσμικῆς ἀκτινοβολίας εἰς μεγάλα ὕψη καὶ χαμηλὰ πλάτη κλπ. Χαρακτηριστικὸν εἶναι ὅτι ἡ Ἰταλία διαθέτει πρὸς τοῦτο πλοῖα τοῦ στόλου της καὶ ἡ Γαλλία σταθμοὺς ἐν Ἀλγερίῳ κλπ. Κατὰ τοὺς Γιουγκοσλάβους πρέπει νὰ συζητηθοῦν εἰς τὴν προσεχῆ σύνοδον τοῦ Συμβουλίου (Ὀκτώβριος 1952, Ἀμστερνταμ) αἱ δυνατότητες τῆς εὐρωπαϊκῆς συνεργασίας ἐπὶ νέων πεδίων τῆς πυρηνικῆς ἐρεύνης, π.χ. ραδιενεργείας ὀρυκτῶν, ἐφαρμογῶν ἰσοτόπων, κοσμικῆς ἀκτινοβολίας κτλ. Αὐτὰ ἀποτελοῦν διὰ τὴν χώραν μας βασικὰ σημεῖα ἀμέσου ἐπιστημονικῆς καὶ οἰκονομικῆς ὠφελείας, διότι ἡ γεωγραφικὴ τῆς θέσις της καὶ τὰ ὄρη της ἠμποροῦν νὰ ἐξυπηρετήσουν διεθνῆ συνεργεῖα ἐπιστημόνων ἐπιχορηγοῦμένων ἀπὸ τὸ Συμβούλιον. Πρέπει ὡς Ἕλληνας ἰδιαιτέρως νὰ ἐξάρω τὴν θερμὴν φιλοξενίαν τῆς ὁποίας ἔτυχον ἐν Δανίᾳ καὶ τὴν ἐπιμονὴν τοῦ Προεδρίου καὶ τῆς Γραμματείας τοῦ Συμβουλίου νὰ παρίσταται ἡ Ἑλλάς ὡς ἐνεργὸν μέλος τοῦ Συμβουλίου ἐνῶ ἀσφαλῶς γνωρίζουν ὅτι ἡ οἰκονομικὴ τῆς συμβολὴ εἶναι ἐλαχίστη.

Ἐμφράζω ἐπίσης τὴν ἀκραν ἐκτίμησιν πρὸς τοὺς γιουγκοσλάβους ἀντιπροσώπους, οἱ ὁποῖοι, νεῶτατοι, ζῶηροί, ἐνθουσιώδεις καὶ πλήρεις οἰκονομικῆς καὶ πολιτικῆς εὐχερείας, ἀποτελοῦν σπουδαιότατα μέλη τοῦ Συμβουλίου. Πράγματι δὲν ἀφήνουν τὴν παραμικρὰν ἀμφιβολίαν ὅτι ἡ Χώρα των ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν θὰ

ήτο δυνατόν νά οργανώσωμεν συνεργάτον αναβάσεων και μετρήσεων όποτε, με δάσιν αυτό, θά ήλπιζαμεν εις τήν βοήθειαν του Συμβουλίου πρὸς επέκτασίν του. Μία όμως συνεργατών αυξάνεται και εξελίσσεται ενώ ένας και μόνος σημαίνει, πράγματι, κανένας.

Σήμερον προσφέρεται εις τήν Ἑλλάδα ἡ εὐκαιρία νά αποκτήση, ἐν τῇ πλαισίῳ τῶν νέων ροπῶν τῆς εὐρωπαϊκῆς συνεργασίας, στενὰς σχέσεις πρὸς ἄλλα κράτη, νά ἀναμειχθῇ εις κοινὸν χωνευτήριον και νά ἀναπτύξῃ αξιόλογον ἐπιστημονικὴν κίνησιν. Τοιουτοτρόπως δὲν θά ἐπαναπαυώμεθα εις τήν γοητείαν τοῦ ὀνόματος Ἑλλάς και τὸν ρομαντισμὸν τῶν εὐρωπαίων ἐπιστημόνων ἀλλὰ εις τήν ἀξίαν τῶν Ἑλλήνων ὡς ἐνεργῶν παραγόντων τῆς ἐπιστημονικῆς κινήσεως τοῦ Συμβουλίου. Οὕτε εἶναι χρήσιμον νά ἀποταθῇ κανεὶς εις ἐπιστήμονας Ἑλληνας τοῦ ἐξωτερικοῦ, τινὲς τῶν ὁποίων οὔτε τήν ἐλληνικὴν ἐπαρκῶς γνωρίζουν.

Πρὸς ἐνδειξιν μιᾶς ζωνῆς ἐλληνικῆς ἐπιστημονικῆς κινήσεως, ἀναπακορινομένης εις τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ Συμβουλίου, πρέπει, κατὰ τήν γνώμην μας:

1) Νά ἐγκριθῇ ὀριστικῶς ἐκ τῶν προτέρων ἢ ἀποστολῇ διὰ πᾶσαν συνεδριαν τῶν δύο ἐλλήνων ἀντιπροσώπων (delegués), τονιζομένου δι, δι' ἔθνικους λόγους, εἶναι ἀπαραίτητος ἢ ἀντιπροσώπευσις τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και ἐνὸς ἢ δύο εἰδικῶν συνεργατῶν (Advisers) διὰ τήν ἐνδεχομένην πρὸ τῶν συνεδριῶν τοῦ Συμβουλίου σύγκλησιν ἐπιστημονικῆς συνδιασκέψεως, και νά καθορισθῇ ἢ πηγῇ τῶν πόρων διὰ τὰ ἐν λόγῳ ταξίδια. Νά ἀντιμετωπισθῇ ἢ δαπάνη αὕτη μὲ ὄλον τὸν σεβασμὸν τοῦ κράτους πρὸς τοὺς ἐπιστήμονάς του, οἱ ὅποιοι δὲν πρέπει νά χάνουν πολὺτιμον χρόνον εις διαβήματα ἀπὸ ὑπηρεσίας εις ὑπηρεσίαν ὡς ἐὰν ἐπρόκειτο περὶ προσωπικῆς ἐξυπηρευτήσεως.

2) Νά ἰδρυθῇ Ἐθνικὴ Ἐπιτροπὴ ἔρευνῶν εις τήν ὁποίαν νά ἀνατεθῇ, μεταξὺ ἄλλων, και ἡ προεργασία, ἢ τοπικῆ, ἢ Ἑλληνικῆ, ἐπὶ τῶν σκοπῶν τοῦ Συμβουλίου. Δὲν πρέπει νά εὐρεθῶμεν ἀνέτοιμοι ἀλλὰ νά ἔχωμεν προπαρασκευάσει τὸ ἔδαφος και νά δημιουργήσωμεν τὸ φυτώριον τῶν νέων ποὺ θά κληθοῦν νά ἐπανδρῶσουν τὸ ἐλληνικὸν τμήμα τοῦ ἐργαστηρίου. Ἄν δὲν γίνῃ αὐτό, κάποιον ἄλλο κράτος θά ἐπωφεληθῇ εις θάρος μας, και πολὺ δικαίως, διότι μὲ ἓνα ἢ δύο μόνον δὲν προβάλλεται ἀπαίτησις τις.

3) Γενικῶς θεωροῦμεν σκόπιμον, τῇ αἰτήσῃ τῶν Ἐργαστηρίων Φυσικῆς και ἀντιπροσώπων τῆς Ἑλλάδος εις τὸ Συμβούλιον, νά ἀποσπῶνται διὰ τὸ ὑπόλοιπον τῆς θητείας των (μετὰ τήν βασικὴν ἐκπαίδευσιν), συντηρούμενοι μὲ τὸν μισθὸν τοῦ ἀνθυπολοχαγοῦ ἢ σημαιοφόρου, 3 ἢ 4 πτυχιούχοι φυσικοί, δι' ἔρευνας ἢ μελέτας ἐν Ἑλλάδι ἢ ἐν τῇ ἐξωτερικῇ. Παντοῦ αἱ ἔνοπλοι δυνάμεις διαθέτουν προσωπικὸν δι' ἔρευνας ἔθνικῆς σημασίας, ὡφελίμους ἐν μέρει και δι' αὐτὰς ταύτας. Ἐχομεν τήν γνώμην δι, ὑπάρχουν πτυχιούχοι οἱ ὅποιοι θά προεκάλλουν ἀρίστην ἐντύπωσιν εις τὸ ἐξωτερικόν.

Ἄλλα τινὰ προταθέντα μέτρα ἐνεκρίθησαν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως. Πάντως εἶναι ἐξαιρετικὴ εὐκαιρία, διὰ τήν ἐλληνικὴν ἐπιστήμην, ἢ συμμετοχὴ τῆς χώρας μας εις τὸ «Πανευρωπαϊκὸν Ἐργαστήριον Πυρηνικῶν Ἐρευνῶν», δοθέντος μάλιστα δι, ἢ οἰκονομικῆ ἐπιδάρουσις τοῦ ἐλληνικοῦ κράτους διὰ τήν τοιαύτην συμμετοχὴν εἶναι ἐντελῶς ἀσήμαντος και οἰονεὶ συμβολικῆ.